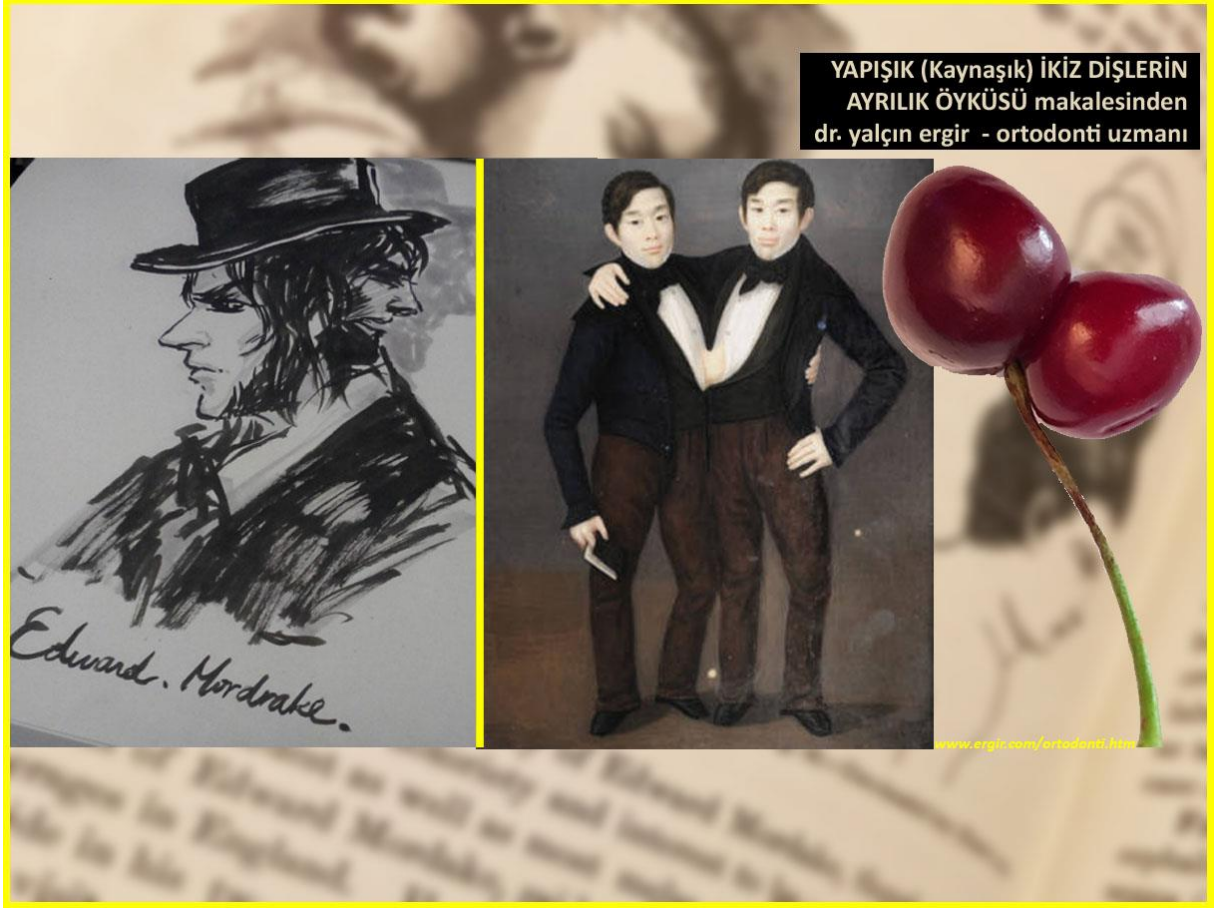

YAPIŞIK (Kaynaşık) İKİZ DİŞLERİN AYRILIK ÖYKÜSÜ...

(2 dişin birleşik olduğu füzyon olguları % 0,2 sıklığında görüldüğü için; bu makalenin sadece ortodontinin değil - her alanın sonsuza dek öğrencileri için, "Bilgi Okyanusu'nda bir damla" olabilmesini diliyorum... / dr. yalçın ergir 5 haziran 2018)

** ** *

19. Yüzyıl İngiltere'sinde yaşayan Edward Mordake'nin 2 surati vardı. Tek bedendeki yapışık ikizlerin yüzleri tam tersi yönlerde bakardı.

Rivayet olunur ki; öndeki yüz gülerken - ensedeki yüz ağlardı. Onun lanetli olduğunun sanıldığı, doktorların bile kaçtığı talihsiz Edward'ın tek yüreği, birbirinden bağımsız 2 ayrı yüzü taşıyamayacak; görünmez iki yüzlülerin bol olduğu dünyadan, 23 yaşında yaşamına son vererek ayrılacaktı.

Siyamlı ikizlerin öyküsü ise daha farklıydı. Chang ve Eng Bunker 1811'de Siam'da - yani şimdiki Tayland'da - doğmuşlardı. Gövdelerinden kaynaşık ikizlerin, karaciğerleri tekti.

Bir İngiliz'e "satılıp" Amerika Birleşik Devletleri'ne götürülmüşler; halka para karşılığında gösterilmeye başlanmışlardı. Kendileri de epey para kazanınca, köleler satın alacaklar, Kuzey Carolina'da bir çiftlik kuracaklardı.

O bölgede yaşayan 2 kız kardeşle de evleneceklerdi.

Yapışık ikiz Bunker kardeşlerden;
Chang ve Adelaide'in 12 çocuğu -
Eng ve Sarah'ın 10 çocuğuyla, toplam 22 çocukları olacaktı.

Eşleri birbirine darıldığında, evler de - 4 kişilik yataklar da ayrılacak;
taşınmış eşlerinin yanında dönüşümlü olarak kalmaya başlayacaklardı.

Gün olacak, yapışık ikizler kendi aralarında da kavga edecek, 63 yaşında (kim bilir neler hissedilen) 3 saat ara ile öleceklerdi.

Yapışık kardeşi Chang'ın uykuda öldüğünü gören Eng, acilen doktora ulaşp ölü bedeni kendisinden ayırmasını istese de, alt üst olan metabolik fonksiyonlar yaşamasına izin vermeyecekti.

Pek çok kitaba, müzikale ve filme ilham olmuş Bunker kardeşlerin mezarları da, taşları da bedenleri, kaderleri gibi olacaktı.

Sovyetler Birliği döneminde toplumdan gizlenmiş, annelerine "doğumda öldü" denmiş, acımasız deneylere tabi tutulmuş, farklı huylarla, farklı düşlerle, ortak bacaklar ve ortak kan dolaşımıyla 53 yaşında 17 saat arayla ölmüş yapışık ikizler: Masha and Dasha Krivoshlyapova'nın gibi - anlatacak daha çok dramatik öykü vardır.

4 akciğer, 3 böbrek, 1 karaciğer, 1 omurilik... olabilir yapışık ikizlerde. Yaşamsal organlarının tek olmadığı durumlarda; yüksek donanımlı bir tıp ekibinin uzun, karmaşık ve seri ameliyatları ile 2 ayrı bedene, 2 ayrı dolaşıma ayrılabilmelerinde çok ileri noktalara gelinmiştir.

Ne yazık ki bazı durumlarda, özellikle ikisinin de hayati tehlikesinin olduğu durumlarda en azından birinin kurtarılabilmesi için çok buruk seçimler yapılabilmektedir.

DİŞ HEKİMLİĞİNDE YAPIŞIK İKİZLER

"Füzyon"da, yani 2 ayrı dişin kaynaşmasında 2 ayrı kök vardır.

"Geminasyon"da, yani tek dişin oluşurken bölünmesinde ise tek köklü bir ikizlik söz konusudur.

Yapışık ikiz dişlerin kökleri ayrı iken - pulpalari (taç kısmındaki diş özleri) tek de olabilir - ayrı ayrı da olabilir.

Bir diş, ağızda yer alması gerekmeyen "fazladan oluşmuş" (süpernümerer) artı dişle de kaynaşık olabilir.

BİR ÇENEDEKİ DİŞ SIRALANIMINDA YAPIŞIK İKİZ DİŞLERİN BULUNMASININ OLUMSUZLUKLARI:

* özellikle süpernümerer bir diş ile füzyon mevcutsa, diş sıralamasında 2 dişlik yer işgal ederler; bu yüzden de ortodontik olarak yer yetersizliğinden çapraşık bir diş dizilimine neden olurlar.

* kapanış uyumsuzluğu ile çiğneme fonksiyonunu bozarlar.

* dizilimde çok geniş bir dişin durması doğal bir gülüş estetiğini ve simetriyi olumsuz etkiler.

* süt dişlerinin değişim zamanında kalıcı dişlerin sürme açılarını bozabilip, gömülü kalmalarına da neden olabilirler.

* temizleyebilme gücü de varsa, bozuk hijyene bağlı diş çürüklerine, diş eti hastalıklarına neden olabilirler.

AYRILIK ZAMANI

Tıbbi ve estetik değerlendirmeler sonucu, YAPIŞIK İKİZ DİŞLERDEN TEKİ GÖZDEN ÇIKARILABİLİR VE DİŞLER KESİLEREK AYRILIR - İKİZLERDEN TEKİ KÖKÜ İLE BİRLİKTE ÇEKİLİR.

EĞER PULPA, YANİ 2 DİŞİN ÖZÜ ORTAKSA - KANAL TEDAVİSİ İLE KALAN DİŞİN KÖKÜ DOLDURULUR.

EĞER PULPA, YANİ 2 DİŞİN ÖZLERİ DE AYRIYSA - KANAL TEDAVİSİNE GEREK KALMAZ, KALAN DİŞ CANLI KALABİLİR.

Her iki durumda da ortodontik tedavi ile diş dizilimi olması gereken sağlıklı ve doğal güzelliğinde düzeltilir.

Örnek füzyon olgusunda;

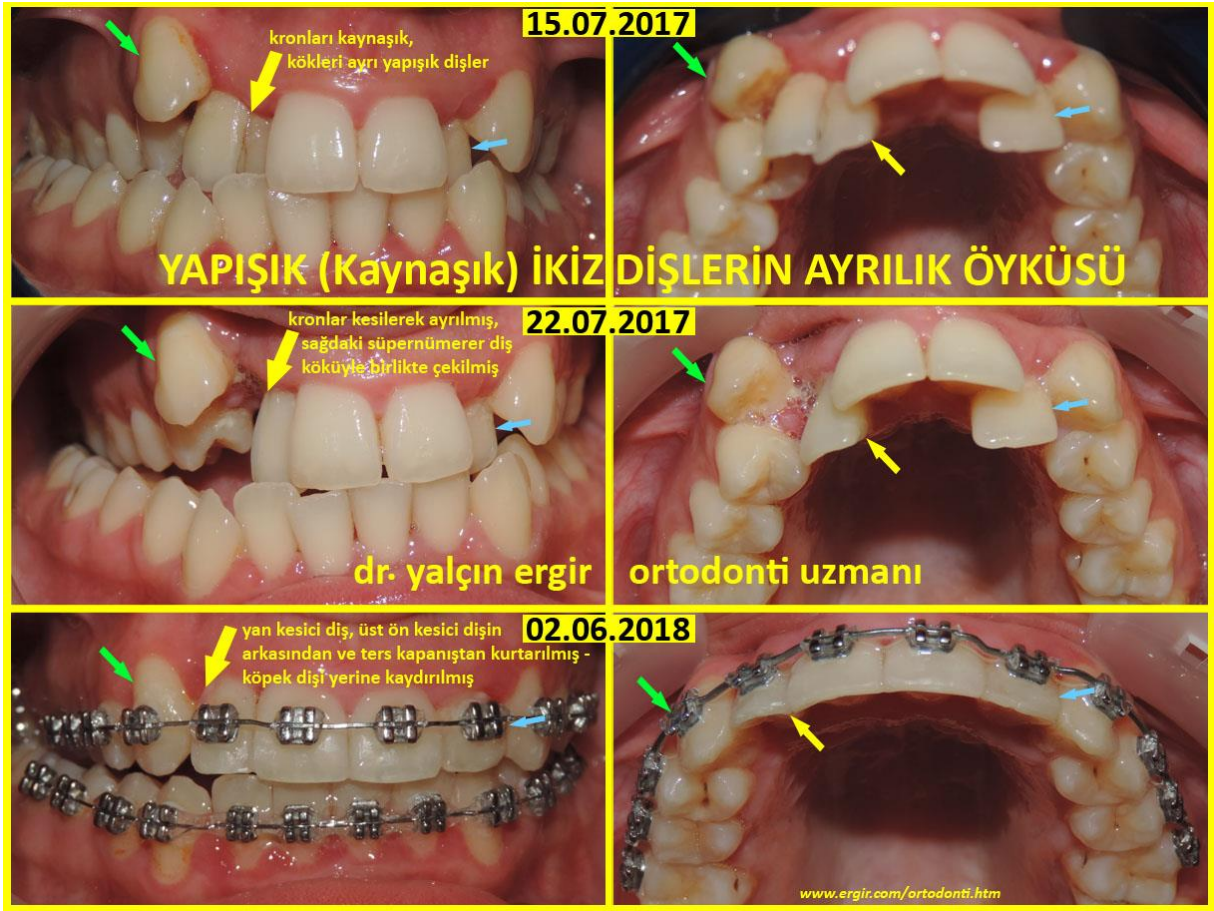
25 yaşındaki hastamızın yapışık ikiz dişi vardır. Üst yan kesici dişi - ağızda yer alması gerekmeyen "fazladan oluşmuş" (süpernümerer) artı dişi ile kaynaşıktır.

Dişlerin kökleri ayrı; pulpaları (özleri) ortaktır.

Bu füzyon nedeni ile estetiği kötü ve çok geniş bir dişi o sahayı işgal etmekte -

şiddetli yer darlığına, çapraşık sıralanımına, çiğneme fonksiyonu yetersizliğine, hijyen problemlerine, bir önemli faktör olarak da psikolojik mutsuzluğa neden olmaktadır.

İkizlerden yapısal bozukluğu daha fazla olan dişi kısımdaki süpernümerer dişi, ark dişindeki köpek dişine "en yakından" yer açabilmek amacıyla çekilmiştir. Bu tercih ile ön kesici dişin hemen sağında yer boşalmadığı için orta hattın tedavi sırasında kayma riski de azalmaktadır. Yapışık ikizlerden sağdaki kesilip çekilince solundaki yan kesici dişin ortak pulpası yarından itibaren açığa çıktığından eğri kökü tamamen dolduracak şekilde endodontik tedavi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra da kesik dişin hasarlı sağ tarafı kompozit dolgu ile restore edilmiştir ve dişlere Edgewise tekniği ile sabit ortodontik tedavi uygulamasına geçilmiştir.

Yaklaşık 10 ay sonra tedavinin sonuna yaklaşılmaktadır.

Tedaviyi planlayıp uygulayan ortodontist; bu konuda bir makale yazayım derken, bambaşka bilgilere açılmıştır.

3 Haziran 2018'de, Tanzanyalı yapışık ikizler, ülkenin sevgilisi Maria ve Consolata Mwakikut'nin

öğretmen olamadan yaşamlarını yitirilerini de -

İran'dan - Amerika'ya, tarih boyunca diğer yapışık ikizlerin sıra dışı yaşamlarını, duygularını, öykülerini, peşi sıra ölümlerini de

okumaktadır, okumaktadır, okumaktadır...

Fonda Enya “Only Time” çalarken; içindeki yelkenli -
evde, işte, çölde, okyanusta, evrende kaybolmaktadır...

dr. yalçın ergir - ortodonti uzmanı & sonsuz öğrenci
ortodonti makaleleri: <http://www.ergir.com/ortodonti.htm>
5 haziran 2018 - ankara

